

V. ДИНАМІЧНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ДІАЛЕКТАХ

Ганна Березовська
(Умань)

УДК 811.161.2' 282.2

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНА ГРУПА ЗАГАЛЬНИХ НАЗВ ОДЯГУ У СХІДНОПОДІЛЬСЬКИХ ГОВІРКАХ

Лексика на позначення одягу посідає важливе місце в лексичній структурі українських говорів. Ця лексика належить до активно вживаної, тісно пов'язана з побутом і культурою народу, яскраво відображає повсякденне життя населення. Тому тематична група лексики (далі – ТГЛ) на позначення одягу була предметом системного дослідження в поліських говірках (праці Ф. Бабія, Г. Гримашевич), карпатських (М. Дерке, Н. Пашкової), східнословобожанських (Л. Лисиченко), східностепових (Н. Клименко), поліських, волинських та подільських говірок (Л. Анисимової), середньонадніпрянсько-степового порубіжжя (Т. Щербини) та ін. Складовою частиною ТГЛ одягу є лексико-семантична група (далі – ЛСГ) загальних назв одягу.

Актуальність нашого дослідження зумовлена тим, що ЛСГ загальних назв одягу Східного Поділля не була предметом спеціального вивчення.

Мета статті – проаналізувати загальні назви одягу в східноподільських говірках, особливості їх творення, мотивації, етимології та географічне поширення.

Матеріалом для дослідження став авторський Словник назв одягу та взуття у східноподільських говірках (Березовська), укладений за матеріалами, зібраними у 207 говірках Східного Поділля.

У східноподільських говірках для загального позначення одягу найчастіше вживаються спільнокореневі лексеми, похідні від праслов'янських основ **odedja* (ЕСУМ, IV, 158) – *од'аг*, *одежа*, *годежа*, *од'ежда*, *од'ожа*, *юд'іванка*, *юд'іван'а*, *юд'іван'а*, *юд'івачка*, *юд'аганка*, *юд'аган'а*, *од'ага*, *зо'д'ага* та **ьbrati* (ЕСУМ, I, 248) – *ўбра'н'а*, *ўбра'н'а*, *ўби'ран'а* (локалізацію лексем у говірках, список скорочень говірок див. Березовська).

Найбільший ареал утворює лексема *одежа* та її фонетичні варіанти *годежа*, *од'ежда*, *од'ожа*, які повністю покривають ареал лексеми *од'аг*, а це свідчить про те, що в більшості східноподільських говірок лексеми є абсолютними синонімами. В окремих говірках синонімічний ряд розширюється за рахунок лексем *ўбра'н'а*, *ўбра'н'а*, *ўби'ран'а*; *ш'мат'а*, *ш'мат'а*, *ш'мот'а*; *барах'ло*; *мо'натки*; *юд'аган'а*, *од'ага*, *зо'д'ага*, *юд'івачка*, *юд'іван'а*, *юд'іван'а*, *юд'аганка*. У деяких говірках денотат позначається чотирма лексемами: *годежа*, *од'аг*, *ўбра'н'а*, *ма'нат'а* (Тр.), *годежа*, *од'аг*, *ўбра'н'а*, *ш'мат'а* (Піщ., Кам.), *одежа*, *од'аг*, *ш'мат'а*, *мо'натки* (Меч., Бок.), *одежа*, *од'аг*, *ўбра'н'а*, *мо'натки* (Крас., Мит.), *одежа*, *од'аг*, *ўбра'н'а*, *юд'іван'а* (Св., Хар.), *одежа*, *од'аг*, *мо'натки*, *ма'нат'а* (ВТ), *одежа*, *од'аг*, *мо'натки*, *юд'іванка* (Нов.), *одежа*, *од'аг*, *мо'натки*, *юд'іван'а* (Ят.), *одежа*, *од'аг*, *юд'аганка*, *у'бори* (Син.).

Лексеми *ш'мат'а*, *ш'мат'а*, *ш'мот'а*, *ма'нат'а*, *ма'нат'а*, *ма'натки*, *мо'натки*, *барах'ло* мають спільні моделі сегментації позамовної дійсності.

Семантична структура лексеми *ма'нат'а* (*ма'нат'а*)

Типи	Одяг (загальна назва)	Старий одяг, непридатний для носіння	Говірки
1	+		ВТ, Тр.
2		+	Бес., Гер., Тарн.

Семантична структура лексеми ма¹натки (мо¹натки)

Типи	Одяг (загальна назва)	Старий одяг, непридатний для носіння	Одяг, що був у вжитку	Дрібне домашнє майно, особисті речі	Говірки
1	+				Нов., Ор., Ят., Тиш., Крас., Меч., Ш., ВТ, Т., Н., Бок., Сав., Тар., Чеч., Мит.
2		+			Горш., Пал., ББ, Ул., Крут., Крс.
3			+		Бен., Горд., Л.
4				+	Дах., Гайс., Мел., Кам., ББер., П'ят., Кіб., ВС, Гус., Ол., Дуб., Рос., Дж., Черп., Сем., Род.

Семантична структура лексеми барах¹ло

Типи	Одяг (загальна назва)	Старий одяг, непридатний для носіння	Одяг, який не носять	Говірки
1	+			Ор., Гр., Гран., Тарн.
2		+		Соф., Горш., Нов., Пал., Ят., Ів., Тиш., Бес., Крас., Меч., Ш., ВТ, Й., Г., Т., Бок., Пуж., Бен., Ол., Сум., Гайс., Мел., Горд., Крс., ББер., Тр., Сав., Л., Рос., Кам., Тар., Дж., П'ят., Мит., Ц., ВС, Вікт., Гус., Дол., Осіт., П., Лук.
3			+	Сем., Чеч., Тер., Крут., Дуб., Мих., Іван., Тан., Гор., Ман., Дах., Ант., Одай, Став., Ап., Тек., Зат., Род., Новос.

Семантична структура лексеми ш¹мат'а, ш¹мат'а, ш¹мот'а

Типи	Старий одяг, неприда- тний для носіння	Натіль- ний одяг	Одяг (за- гальна назва)	Випрана білизна	Брудна білизна	Говірки
1	+					Соф., Нов., Бес., Пал., Ж., Тиш., Р., Люш., Крас., ВК, Тет., Лоз., Х., Н., Крим., ДП, Бер., Боб., Пол., Ух., Криж., Лад., Коб., Горд., Оз., Трид., Олек., Наг., Кон., ЗР, Хиж., Хар., Вікт., Гус., Ів., Гром., П., Ск., Яр., Лук., Гл., Мик.
2		+				Кап., Св., Кр., Гр., Ш., Ул., ВТ, Й., Г., Пуж., Пер., Гер., МФ, Куял., Пол., Бор., Леух., Юр., Ол., Чеч., ММ, Гайс., Мел., Карб., КГ, НО, Трид., ВМеч., Прм., Дуб., Сав.,

						Кам'ян., Л., Рос., Тар., Міг., Кіб., Гран., Тарн., Син., Хр., Весел., Розс., ВС, Осіт., Нес., Мол., Лег., ЧО, Тек., Зат., Суш.
3					+	Горш., Ят., Сух., ББ, Роз., Ул., Тауж., Зал., Гер., Бор., Леух., Юр., Дах., Шар., Од., Пер., Крут., Чеч., Тер., Ман., Мел., Дуб., Сав., Ос., Соб., Юр., Дж., П'ят., Рах., Мих., Мит., Гун., Чп., Тр., Яг., Ост., Доб., Ром., Зел., Став., Дол., Тан., Зат., Коч., Юрк., Ок., Том., Черп., Род.
4			+			Кам., Ус., Греб., Меч., Лен., Бок., Пл., Гол., З., Піщ., Сем., Бен., Чап., Вес., Уд., Мар., Вікн., Ф., Баб., Гор.
5				+		СБ

Мікрогрупа загальних назв 'старий одяг, непридатний для носіння' об'єднує однослівні назви та атрибутивні словосполучення із загальною назвою одягу (одяг, одяга), у яких атрибутивні передає назви денотатів за їх станом: *од'аг зношений* (зношений, зношений), *од'аг порваний*, *од'аг порваний*, *одяга пошарпана*, *одяга поношена* (поношена), *одяга зношена*, *одяга зношена*.

Однослівні назви, що репрезентують сему 'старий одяг, непридатний для носіння' та утворюють значні ареали, представлені лексемами з коренями:

лах-: *лах'м'іт'а* (*лах'м'іт'а*, *лах'мот'а*, *лах'мот'а*, *лах'мат'а*), *лахи*, *лах'ітки*. Похідні від праслов'янського кореня відомі на всьому слов'янському ареалі (ЕСУМ, III, 202);

др-: *дранка*, *дрант'а*, *дрант'а*. Спільнокореневі лексеми є похідними від питомого **derti* (ЕСУМ, II, 41). Припускаємо, що лексема *ранд'а* є фонетичним варіантом лексеми *дрант'а*, у якому відбулися зміни, пов'язані з довжиною слова (усічення кореня) та прогресивна асиміляція приголосних за дзвінкістю. Лексема *ранд'а* та її фонетичний варіант *ранд'а* утворюють незначні ареали, мають у своїй семантичній структурі семи, об'єднані спільною ДО 'старий': 'старий одяг, непридатний для носіння': *ранд'а / це дрант'а / ганч'ірки* (Тр.); 'старе покривало': *ранд'а / це старе покривало / йаким накривайут' печенний хл'їб* (Н.); 'дуже порване рядно': *ранд'а / рядно дуже порване* (КГ);

стар-: *стар'їо*. Лексема є прозоромотивованою;

тряп-: *тряп'їо*, *тряп'їки*, *тряп'їки*. Етимологію цих лексем науковці виводять від дієслова *тріпати*, в якому *я* замість *ї* з'явилося в результаті експресивної назалізації (ЕСУМ, V, 664);

ганчір-: *ганч'ірки*, *ганч'ірки*, *ганч'ір'їа*, *ганч'ір'їа*. Номен *ганч'ірка* є запозиченням із польської мови, де позначає шматину для витирання рук (ЕСУМ, I, 468);

манат-: *манат'а*, *манат'а*, *манатки*, *манатки*. Лексема *манатки* відома здавна. Вона запозичена в давньоруську мову ще з грецької (ЕСУМ, III, 377);

цур-: *цури*, *цур'нал'а*. Похідні від кореня *цур-* відомі і в говірках інших мовних ареалів: у середньополіському *цур'їе* 'старий одяг, непридатний для носіння' (Гримашевич, 169); у говірках середньонадніпрянсько-степового порубіжжя: *цур'їа* 'старий одяг', 'дуже

порваний одяг, лахміття' [6, с. 22]. Зважаючи на етимологічні припущення М. Фасмера (Фасмер, IV, 385, 387) про те, що генетично лексема є спорідненою з **(s)keur* 'різати, рубати', Т. Щербина показує такий семантичний розвиток номенів: 'те, що порізане' → 'те, що порване' → 'порваний одяг' → 'старий одяг' [6, с. 22].

Незначні ареали у східноподільських говірках утворюють лексеми *жеч'і* (Зал.), *гун'дзул'і* (ВМеч.), *пур'я* (Гайс.), *руп'я* (Оз.), *рухл'ад* (Крас.), *тер'м'іт'а* (Ф.), *ут'іл'* (Куял.), *фан'ча* (Тарн.), *чундра* (Ст.), *ш'ман'т'а* (Лип.), *мотлох* (Степ., Поп.), *хлам* (КК, ММеч., Красн.). У семантичній структурі майже всіх назв відзначено сему 'старий, порваний'. Окремі з них з таким же значенням відомі загальнонародній мові, наприклад *мотлох* 'старі речі домашнього вжитку, одяг, ганчір'я' (СУМ, VI, 811). Лексема *ш'ман'т'а*, очевидно, утворена шляхом контамінації лексем *шмат* 'шматок, обривок, обломок', запозиченої через пол. *szmat* 'шматок' з німецької (Фасмер, IV, 458–459), та *д'рант'а*. Лексема *фан'ча* у варіанті *фанте* кодифікована у «Словарі української мови» за ред. Б. Грінченка зі значеннями 'будь-який одяг', 'порваний одяг' (Грінч., IV, 375) з посиланням на джерела з території Черкаського повіту. На думку мовознавців, в українські говірки вона потрапила з польської мови [5, с. 49, 193]. Номен *гун'дзул'і*, очевидно, є похідним від лексеми *гундза*, відомої в бойківському говорі зі значеннями 'верхній чоловічий та жіночий одяг', 'верхній одяг з довгими рукавами, які зав'язують і використовують замість торб', 'старий рваний одяг' [5, с. 101]. Лексема *хлам* є безафіксімним дериватом слова *хламіття*, яку лексикографічні джерела кодифікують на позначення лахміття, дуже старого подертого одягу (Грінч., IV, 401; СУМ, XI, 76). Номен *тер'м'іт'а* на позначення старого подертого одягу утворена шляхом метафоричного перенесення на основі спільності сем 'непридатний для використання' із *терміття* 'внутрішня здерев'яніла частина стебла волокнистих рослин, що подрібнюється під час м'яття, тіпання (Грінч., IV, 257; СУМ, X, 89).

Мікрогрупу загальних назв святкового одягу утворюють словосполучення із загальною назвою одягу та атрибутивним елементом, який вказує на функціональне призначення денотата *ўбра'н'а* (*ўбра'н'а*) *на'радне*, *ўбра'н'а но'ве*, *ўбра'н'а с'ва'тошне*, *ўд'іван'а празн'ішне*, *о'дежа вих'ід'на*, *о'дежа на вих'ід*, *о'дежа на вих'ідний ден'*, *го'дежа на'радна*, *го'дежа празн'ікова*, *о'дежа празн'ічна*, *о'дежа празн'ічна*, *о'дежа празн'ічна*, *о'дежа празн'ішна*, (г) *о'дежа с'ват'кова*, *го'дежа с'ва'тошна*, *од'аг вих'ідний* (*виход'ний*), *од'аг на вих'ід*, *од'аг на'радний* (*на'радний*), *од'аг на'радний*, *од'аг празн'ічний*, *од'аг про с'ва'то* (*с'вато*), *од'аг св'ат'ковий* (*с'ват'ковий*), *од'аг с'ва'тошний*, *од'аг с'ват'ешний*, *од'аг с'ва'точний*. У значній частині говірок зафіксовано лексему *на'р'ад* чи її фонетичний варіант *на'рад*, які вживаються паралельно із двокомпонентними назвами.

На позначення одягу, який носять щодня, в досліджуваних говірках зафіксовано словосполучення з головним словом – загальною назвою одягу: *ўд'іван'а будо'шне*, *го'дежа буден'а*, *го'дежа до х'оду*, *о'дежа на кож'ин ден'*, (г) *о'дежа ро'боча*, *о'дежа шчо'ден'а*, *го'дежа до х'оду*, *од'аг по'їс'ат'ден'ий*, *од'аг буден'ий*, *од'аг до'маши'н'ий*, *од'аг на буд'ний ден'*, *од'аг про буден' ден'*, *од'аг про буд'ний ден'*, *од'аг ро'бочий*, *од'аг ходо'вий*, *од'аг шчо'ден'ий*.

Мікрогрупу назв брудного одягу складають двокомпонентні номени, до складу яких входять загальна назва одягу та лексема, що передає маркуючу ознаку: *о'дежа г'разна* (*г'разна*), *о'дежа за'годз'ана*, *го'дежа г'разна*, *о'дежа за'мазана*, *о'дежа за'машчена* (*за'машчена*), *о'дежа об'мас'ц'ана*, *о'дежа за'мурзана*, *о'дежа за'пачкана*, *о'дежа за'чухана*, *о'дежа об'мас'ц'ана*, *од'аг заб'руднений*, *од'аг за'мурзаний*.

На лексичну реалізацію семи 'одяг, який коштує дорого' вплинули позамовні чинники: такий одяг мали заможніші люди, його одягали тільки у святкові дні і можна було придбати в магазинах. Це відобразилося в номінаціях *о'дежа на вих'ід*, *о'дежа про вих'ідний ден'*, *о'дежа про с'вато*, *од'аг доро'гий*, *од'аг кош'тоўний*, *од'аг ц'ін'ий*, *ўбра'н'а бога'тирс'ке*, *ўбра'н'а* (*ўбра'н'а*) *доро'ге*, *ўбра'н'а кра'мне*, *ўбра'н'а доро'го'цен'е*, *ўбра'н'а* (*ўбра'н'а*) *на'радне*, *ўбра'н'а панс'ке*, *ўбра'н'а с'ват'кове*, *ўбра'н'а с'ва'тошне*, *ўбра'н'а ц'ін'е*, *ўбра'н'а ши'карне*, *ўбра'н'а ши'коўне*, *ўд'аган'а доро'ге*, *го'дежа ба'гата*, (г) *о'дежа доро'га*,

одежа доро́гоцен.а, у́бори доро́гі, в'ешчі доро́гі. Іменник *вешч* на позначення дорогоцінного одягу вживається спорадично.

Мікрогрупу назв одягу, що був у вжиткові, утворюють однослівні номени та атрибутивні словосполучення з головним компонентом – загальною назвою одягу. Атрибутиви виражені прикметниками *ста́рий, би́ушині́* (оде́жа ста́ра, од'аг би́ушині́, од'аг ста́рий, у́бра'н'а (у́бра'н'а) ста́ре) або пасивними дієприкметниками, похідними від дієслів *носити, ходити, шара́пати*: оде́жа но́шена (но́с'ана), го́дежа но́с'ана, оде́жа по́ход'ана, оде́жа с'ход'ана, оде́жа по́шара'пана, оде́жа про́нос'ана, оде́жа при́ход'ана, од'аг но́шений (но́шаний, но́с'аний), од'аг по́ношений, (по́ношаний, по́нос'аний), од'аг при́ношаний, од'аг про́ношений (про́ношаний), од'аг при́ход'аний, од'аг при́ходжині́, од'аг про́ход'аний, од'аг хо́д'аний. Зауважимо, що лише окремі мовці молодшого покоління використовують форми дієприкметників із суфіксом *-ен-*. Для мовців старшого покоління характерні форми із суфіксом *-ан-* і відсутнім чергуванням приголосних, що є однією з особливостей подільського говору. Однослівні номени представлені полісемами *ма́натки, ла́хи* та віддієслівними дериватами *не^ндоно́ски, не^ндох'ітки, не^нреу́б'ірки*. Описова конструкція *од'аг бу́у хо́ду* вживається спорадично.

ДО 'щільність прилягання до тіла' зумовила появу мікропарадигми на позначення одягу, який не облягає тіла, репрезентантами якої є переважно двослівні номінації *оде́жа бах'мата, оде́жа ве^нлика (ви'лика), оде́жа в'іл'на (вол'на), го́дежа го́полиста, оде́жа прост'ора, оде́жа сво́бодна, оде́жа ши́рока (ш'ірока), од'аг балаху'вати́, од'аг бала'хаті́, од'аг бах'маті́ (баф'маті́), од'аг ни́по'м'ірні́, од'аг про'в'іл'ні́, од'аг прост'орі́, од'аг прост'орні́, од'аг ши́рокий (ш'ірокий), од'аг в'іл'ного пок'ро́ю*.

В однослівних номенах *розл'ітайка, балахон, ра'тонда* реалізується ще ДО 'особливості крою'. Лексема *балахон* відома всім східнослов'янським мовам. Етимологи вважають її давньоруським запозиченням із татарської мови (ЕСУМ, I, 125). СУМ реєструє це слово зі значенням 'просторий і довгий одяг, що надівається поверх усього для захисту від пилу', 'маскувальний одяг', 'широкий непідігнаний в талії одяг' (СУМ, I, 121). У східноподільських говірках до структури лексеми входить чотири семи: 'одяг, який не облягає тіла', 'плаття, вузьке в плечах і розширене донизу', 'широкий халат', 'верхній довгополий чоловічий широкий одяг із домотканого грубого сукна з відлогою'. Вузьколокальна лексема *ра'тонда* є запозиченням із польської мови, де вона позначає 'жіночий одяг, що розширюється донизу' (ЕСУМ, V, 128).

Особливістю аналізованої ЛСГ є відад'єктивне походження назв одягу, що у своїй прозорій етимології вказують на якісну характеристику денотата. Значна кількість описових назв свідчить про незавершеність номінації. Усі проаналізовані мікропарадигми тісно пов'язані між собою структурно й семантично. До номінативного поля досліджуваної ЛСГ належить лексика, відома іншим українським говорам. Але в досліджуваних говірках такі назви зазнали певних модифікацій як у семантичній структурі, так і в плані вираження, про що свідчить функціонування численних варіантів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бичко З. М. Назви одягу та взуття в наддністрянському говорі / З. М. Бичко // Діалектологічні студії. 1. Мова в часі і просторі : збірник на пошану Дмитра Гринчишина / відп. ред. П. Гриценко, Н. Хобзей. – Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2003. – С. 276–281.
2. Гримашевич Г. І. Номінація одягу та взуття в середньополіському діалекті : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Гримашевич Галина Іванівна. – К., 2003. – 532 арк. : іл.
3. Клименко Н. Б. Загальні назви одягу в східностепових говірках / Н. Б. Клименко // Волинь – Житомирщина : історико-філологічний збірник з регіональних проблем. – № 6. – Житомир, 2001. – С. 217–226.
4. Клименко Н. Б. Назви одягу в східностепових говірках Донеччини : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Клименко Наталія Борисівна. – Донецьк, 2001. – 400 с.
5. Пашкова Н. І. Назви одягу в українських говорах Карпат (структурно-семантична, генетична та ареальна характеристика) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Пашкова Надія Ігорівна. – К., 1999. – 227 с.
6. Щербина Т. В. Середньонаддніпряньсько-степове діалектне порубіжжя у світлі ізоглос : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Щербина Тетяна Василівна. – К., 2003. – 341 с.

7. Щербина Т. В. Ареалогія середньонадніпрянсько-степового порубіжжя : монографія / Т. В. Щербина. – Черкаси : Видавець Андрощук П. С., 2009. – 348 с.

ДЖЕРЕЛА

- Березовська – Березовська Г. Г. Словник назв одягу та взуття у східноpodільських говірках / Г. Г. Березовська. – Умань : Уманське комунальне видавничо-поліграфічне підприємство, 2010. – 348 с.
- Гримашевич – Гримашевич Г. І. Словник назв одягу та взуття середньоподільських і суміжних говірок / Г. І. Гримашевич. – Житомир : Північноукраїнський діалектологічний центр Житомирського державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2002. – 184 с.
- Грінч. – Словарь української мови / за ред. Б. Грінченка. – К. : Наук. думка, 1996. – Т. 1–4.
- ЕСУМ – Етимологічний словник української мови : в 7 т. / редкол. О. С. Мельничук (гол. ред.) та ін. – К. : Наук. думка, 1982 – 2006. – Т. 1–5.
- СУМ – Словник української мови : в 11-ти томах / за заг. ред. І. К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1970–1980. – Т. 1–11.
- Фасмер – Фасмер М. Этимологический словарь русского языка : в 4 т. / [пер. с нем. и доп. О. Н. Трубачева ; под ред. и с предисл. Б. А. Ларина; 2-е изд., стереотип.] – М. : Прогресс, 1986 – 1987. – Т. 1–4.

У статті проаналізовано лексико-семантичну групу загальних назв одягу у східноpodільських говірках. Досліджено її семантичні та ареалогічні особливості.

Ключові слова: загальні назви одягу, семантична структура, диференційна ознака, східноpodільські говірки.

The lexico-semantic group of common names of clothes in the East Podillya dialects is analysed. Their semantic and areological peculiarities are studied.

Key words: common names of clothes, semantic structure, differential feature, East Podillya dialects.

Інна Гороф'янюк
(Вінниця)

УДК 811.161.2'282.4'366(478)

ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ МОРФОЛОГІЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ГОВІРКИ с. БУЛАЄШТИ РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА

Сьогодні не потребує доказів твердження О. О. Потєбні, що «історія мови – це історія її говорів». Місцеві говірки зберігають риси, властиві різним еволюційним етапам лінгвальних явищ. Особливе місце в контексті «консервації» мови посідають переселенські говірки, які за законами лінгвальної системи чинять опір міжмовній інтерференції і максимально зберігають в іншомовному оточенні реліктові мовні явища [19, с. 53–54]. З огляду на це дослідження українських говірок за межами України набуває актуальності задля глибшого пізнання історії української мови, водночас лінгвальні факти є джерелом пізнання історії самого народу. Саме ці два чинники – високий евристичний потенціал для українського мовознавства та важливість лінгвістичних свідчень для реконструкції історії українського села Булаєшти (Орхейський р-н, Республіка Молдова) у контексті історії Молдови – формують актуальність нашої розвідки.

Моделюючи ранню історію поселення, молдавські дослідники Алексей Романчук та Ірина Таші висувають й аргументують гіпотезу про заснування села Булаєшти орієнтовно в XV ст. русинами – вихідцями з Буковини [18], при цьому дослідники значну увагу приділяють лінгвальним явищам як цінному джерелу для історичних студій. Мовні факти доповнили свідчення етнографії, археології на користь висунутої гіпотези. На ґрунті аналізу явищ фонетики та лексики булаєштської говірки, її антропонімікону з'ясовано, що найближчою вона є до групи українських покутсько-буковинських говірок [18, с. 41–42], окремо встановлені також паралелі з гуцульським [17], волинським, західноpodільськими говірками [16], подільським діалектом [8]. Граматичний, зокрема морфологічний, рівень говірки с. Булаєшти наразі не був об'єктом дослідження. Натомість, як стверджує В. М. Жирмунський, «першим завданням переселенської діалектології є граматичний опис говірок окремих поселень. На основі такого опису можливе подальше визначення